

**VARBERGS
KOMMUN**

Dödsfall - Omhändertagande av avlidne - rutin

När ett dödsfall har fastställts ska all medicinsk behandling, exempelvis infusioner och syrgastillförsel, avslutas.

Ta reda på om den avlidne har något implantat, till exempel en pacemaker.

Implantat ska dokumenteras på ett fastställt formulär som skickas med kroppen. Implantatet ska tas ut ur kroppen enligt lokala anvisningar, eftersom vissa implantat kan explodera vid kremering och ge upphov till skador.

- Om det funnits ett extra vak ansvarar denne för att göra iordning den avlidne.
- Om det behövs två personal så ska det utföras av extra vaket ihop med någon från personalgruppen/Trygghetsteamet.
- Om anhörig vill göra iordning den avlidne kan de göra detta, antingen själva eller ihop med vaket.
- Sjuksköterskan ska hjälpa till om personalen är osäker.

Ett värdigt omhändertagande - omvårdnadsperspektiv

Döden är en angelägenhet för familjen och de närstående - döendets process, händelsen död och tillståndet död. De anhörigas känslomässiga och psykologiska problem kan vara överväldigande - även vid ett väntat dödsfall. Det kan handla om skuld, vrede, bitterhet och verklighetsförnekelse. Stora krav ställs på personalens förmåga att hantera problemen, ge empati och trygghet så att familjen i sin fortsatta tillvaro kan gå vidare i sitt sorgearbete.

Den döde ska tas om hand på ett så värdigt och naturligt sätt som möjligt. Anpassa omhändertagandet till den dödes och de närståendes önskemål. Erbjud alltid de närstående att vara med vid iordningställandet av den döde.

Dokumenttyp: Rutin	Sida 1 av 3
Giltigt f.r.o.m: 140716	Version/D.nr: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga

Omhändertagande

1. Tillämpa basala hygienrutiner.
2. Ta bort kuddar och hjälpmedel från sängen och fäll den i planläge.
3. Slut den dödes ögonlock.
4. Tvätta de delar av kroppen som behöver tvättas.
5. Raka bort eventuell skäggstubb och kamma håret på det sätt som den avlidne har haft det tidigare.
6. Tvätta bort blod och smuts på en person som har avlidit efter en olyckshändelse.
7. Tejpa ihop sår. Förstärk bandage eller ersätt dem med nya.
8. Ta bort Witzelfistel, PEG, kateter, sond med mera, om inget annat har sagts.
9. Torka ur munhålan och näsborrarna. Fukta gärna läpparna med lite vaselin eller cerat.
10. Sätt in eventuella tandproteser i munnen om de fortfarande passar. Om så inte är fallet informeras de närstående om detta. Se inom några timmar efter dödens inträde (likstelhet) till att munnen stängs genom att binda upp hakan, eller genom att lägga en vikt handduk eller kudde under hakan. När anhöriga tar farväl verkar alltid en gapande mun skrämmande.
11. Lägg en kudde under huvudet så att hakan förs ner mot bröstet.
12. Ofta önskar de närstående att den dödes händer ska ligga knäppta eller på varandra på bröstet. Andra vill att de ska ligga utmed sidorna. Några anhöriga önskar blommor eller en psalmbok i händerna - andra inte. Några vill tända ett ljus eller be en bön - andra inte. Rådgör alltid med, och respektera, anhörigas önskemål så långt detta är möjligt eller rimligt.
13. Eventuella ögonproteser eller arm- och benproteser sätts på plats.
14. Förbered för lyft genom att lägga två rena lakan under den avlidne.
15. Lägg ett rent underlägg eller ett hygienskydd under den avlidnes stjärt.
16. Sätt på den avlidne kläder i enlighet med de närståendes önskemål.
17. Den avlidne ligger kvar i sängen till dess bårtransport till bårhus sker genom huvudmannens försorg. Alternativt kan de efterlevande önska att den avlidne inte ska föras till bårhus utan till förvaringslokal för kistor hos begravningshuvudmannen. I så fall krävs att anhöriga kontaktat begravningsbyrå som hämtar den avlidne i önskad kista.
18. Möjliggör alltid för anhöriga att få sitta kvar vid sängen, även om det kan ta timmar, för ett eget farväl eller för att invänta långväga närstående.

Patientbricka/identitetsband eller motsvarande dokument

Patientbricka - identitetsband, kontrollera i journalhandling eller med de närstående att uppgifterna är korrekta.

Gör i ordning två namnkort med uppgift om identitet, dödsdatum och klockslag, inrättning, klinik, avdelning eller hemadress, samt ett bårhusmeddelande. Före transport till bårhus ska bårhusmeddelandet fyllas i med uppgift om implantat finns, om närstående informerats, eventuell smittrisk, eventuell poliskontakt, ansvarig läkare, om obduktion eller balsamering

eventuellt planeras samt eventuell fråga rörande vävnadsdonation. Bårhusmeddelandet lämnas till ansvarig vid bårhus.

Fäst det ena namnkortet runt handleden eller fotleden och fäst det andra på kläderna när den döde är färdigklädd.

Bortförande av den avlidne

Kontrollera att namnkort är korrekt och att övriga åtgärder är vidtagna innan den döde förs bort.

Vid dödsfall i hemmet kontaktas den som ska utföra transporten. Om en begravningsentreprenör ska hämta den döde sker det i normalfallet i kista. Tänk på att hämtning är en svår upplevelse för många närstående.

För att flytta och lyfta en död människa på ett värdigt sätt bör flera personer hjälpas åt.

Personliga tillhörigheter

Ta vara på den dödes tillhörigheter görs av de närstående. I särskilt boende ska de närstående få den tid som har överenskommits för att tömma vådrummet.

Kom ihåg inlåsta värdesaker och personens personliga läkemedel. Om dödsfallet har inträffat på en vårdinrättning ska den dödes tillhörigheter kvitteras ut av en närstående, på kvittot ska det stå vilka värdesaker som lämnats ut till vem eller vilka, och handlingen ska dokumenteras i journalen. En kopia på kvittensen läggs i den dödes journal.

Vådrummet

Ta hand om använt material, sängutrustning med mera och städa rummet.

Om det finns cytostatikaavfall läggs detta i en speciell kartong/låda märkt cytostatika/andra läkemedel med bestående toxisk effekt. Om en punktionssäker behållare finns, läggs den också där.